

ปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจ่ายสำหรับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง

มณฑกาญจน์ บุญเพิ่มผล^{1*} และ ธีรศักดิ์ ทรัพย์วโรบล¹

¹ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

*monthakan.b@ku.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจ่ายส่วนเพิ่มสำหรับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง โดยเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคข้าวในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 400 คน และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ถดถอยแบบโลจิสติกส์ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 37.5 ปี สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีรายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน 41,250.81 บาท ซึ่งพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มักรับประทานข้าวโดยทั่วไป 3 มื้อต่อวัน ซื้อข้าวสารบรรจุถุง 1 ครั้งต่อเดือน ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างยังไม่รู้จัก ไม่เคยรับประทาน หรือซื้อข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงหรือข้าวที่ผ่านการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มาก่อน ผลจากการวิเคราะห์ถดถอยแบบโลจิสติกส์ พบว่า ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความเต็มใจจ่ายส่วนเพิ่มสำหรับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ปัจจัยการให้ความสำคัญกับฉลากรับรองมาตรฐานโดยภาครัฐ และการให้ความสำคัญต่อการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรไทย ดังนั้น จึงควรเน้นการสื่อสารเกี่ยวกับฉลากรับรองมาตรฐานโดยภาครัฐและการช่วยเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรไทย ให้เข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย

คำสำคัญ: การรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์, ข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง, ความเต็มใจจ่าย

Factors Affecting Willingness to Pay for Geographical Indication Certification of Sangyod Mueang Phatthalung Rice

Monthakan Boonpermpol^{1*} and Teerasak Sapwarobol¹

¹Department of Economics, Faculty of Economics, Kasetsart University

*monthakan.b@ku.th

Abstract

The main purpose of this study was to investigate factors affecting willingness to pay for geographical indication certification of Sangyod Mueang Phatthalung Rice by randomly surveying 400 rice consumers in Bangkok Metropolitan Region. The results revealed that the subjects were mostly females, 37.5 years old on average, single status, Bachelor's degree or equivalent, and had average income of 41,250.81 baht per month. The behaviors of subjects mostly had rice three times per day and buy packed rice once per month. Most of the subjects had not previously known, tried or bought Sangyod Mueang Phatthalung or Geographical Indication certified rice. Results analyzed with logistic regression showed that factors positively affecting geographical indication certification of Sangyod Mueang Phatthalung Rice at a significant level of 0.01 were: placing importance on labeled certified by government agency and placing importance on increasing Thai farmers' income. Therefore, communicating labels certified by government agency and being able to increase Thai farmers' income should be emphasized to target consumers.

Keywords: Geographical Indication Certification; Sangyod Mueang Phatthalung Rice; Willingness to Pay

1. บทนำและความสำคัญของปัญหา

ในประเทศไทย ข้าวจัดเป็นพืชเศรษฐกิจอันดับหนึ่งของประเทศไทยมาตั้งแต่โบราณกาล ข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หรือข้าวจีไอ (GI, Geographical Indication) หมายถึง ข้าวที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตามพระราชบัญญัติสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 สามารถปกป้องแหล่งผลิตของข้าวชนิดนั้นๆ ได้ว่าผลิตจากพื้นที่ใดและ บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นของแต่ละพันธุ์ข้าว รวมถึงความพิเศษแตกต่างจากข้าวชนิดเดียวกันที่ผลิตจากแหล่งอื่น อีกทั้งยังปกป้องถึงความผูกพันเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญของท้องถิ่น ซึ่งสามารถปกป้องเรื่องราววิถีชีวิตของผู้คน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันอีกด้วย และนับตั้งแต่มีพระราชบัญญัติสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีข้าวที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์แล้วจำนวน 12 ชนิด ได้แก่ ข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง ข้าวเหลืองประทิวชุมพร ข้าวเจ๊กเขยเส้าไห้ ข้าวฮางหอมทอง สกลทวาปี ข้าวหอมมะลิสุรินทร์ ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ ข้าวเหนียวเขาวงกาฬสินธุ์ ข้าวกำลังานนา ข้าวไร่ส้มผัวเพชรบูรณ์ ข้าวเหนียวเขี้ยววงเชียงราย ข้าวหอมมะลิทุ่งสัมฤทธิ์ และข้าวหอมมะลิลือบลราชธานี ซึ่งข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงและข้าวหอม มะลิทุ่งกุลาร้องไห้ เป็นข้าวเพียงสองพันธุ์ที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จากสหภาพยุโรปอีกด้วย

การขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นับเป็นทรัพย์สินทางปัญญาอย่างหนึ่ง (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2562) เนื่องจากเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงอัตลักษณ์ของสินค้าและความสามารถในการจัดการการควบคุมคุณภาพและความปลอดภัยของผู้ผลิต สินค้า ซึ่งในด้านหนึ่งอาจช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าในสายตาของผู้บริโภค อย่างไรก็ตาม ในอีกด้านหนึ่งนั้น การขอรับรอง สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับผู้ผลิตอาจเผชิญกับความยุ่งยากซับซ้อนซึ่งอาจก่อให้เกิดต้นทุนที่สูงขึ้น เนื่องจากการขอรับรอง สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ต้องมีการจัดทำระบบการผลิตที่สามารถถูกตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งที่มาของสินค้า (Traceability) รวมถึงการจัดหาวัตถุดิบ และสถานที่ผลิตหรือแปรรูปที่ได้มาตรฐานในพื้นที่เดียวกันตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำอีกด้วย ซึ่งก่อให้เกิดต้นทุนกับผู้ผลิตทั้งสิ้น นอกจากนี้ในส่วนของภาครัฐก็มีต้นทุนในการเข้าไปตรวจสอบให้ผู้ผลิตผลิตข้าวตาม มาตรฐาน GI อีกด้วย ดังนั้น ทั้งผู้ผลิตและภาครัฐจึงต้องคำนึงถึงความเต็มใจจ่ายเพิ่มเติมของผู้บริโภคและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะสามารถเป็นข้อมูลในการวางแผนการผลิตสินค้าข้าว อีกทั้งเป็นแนวทางให้ภาครัฐปรับนโยบายเพื่อสามารถให้ความ ช่วยเหลือเกษตรกรไทยอย่างเหมาะสมอีกด้วย

การตัดสินใจที่จะยินดีจ่ายหรือไม่จ่ายเพิ่มให้กับการรับรอง GI ของผู้บริโภค กล่าวได้ว่า เป็นพฤติกรรมตอบสนองที่ เป็นผลมาจากหลายปัจจัยซึ่งเกิดจากทั้งตัวบุคคลเองและการปฏิสัมพันธ์ของบุคคลกับสภาวะแวดล้อมขณะมีชีวิตรอยู่ ตัวอย่าง ปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ สถานภาพ เป็นต้น ปัจจัยด้านทัศนคติ เช่น การให้ความสำคัญกับราคา ความเชื่อ/ไม่เชื่อในการรับรองมาตรฐาน GI โดยภาครัฐ เป็นต้น และปัจจัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง (Facts) ซึ่ง ในกรณีนี้ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจมาตรฐาน GI ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง

การศึกษานี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความเต็มใจจ่ายของผู้บริโภคที่มีต่อการรับรอง GI ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง โดยศึกษาถึงกลุ่มตัวอย่างของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเนื่องจากเป็น ผู้บริโภคที่มีแนวโน้มมีกำลังซื้อสูง ซึ่งผลจากการศึกษานี้สามารถนำไปใช้การวางแผนเพื่อขยายช่องทางการตลาดและส่งเสริม การบริโภคข้าวสังข์หยดที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจ่ายเพิ่มเติมของการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเต็มใจจ่ายเพิ่มเติมของการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลนั้น มีแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ประกอบด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์ซื้อของ Phillip Kotler (1997) แนวคิดนี้อาศัยทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ที่ว่า พฤติกรรมเกิดขึ้นได้จะต้องมีสาเหตุหรือสิ่งเร้า (Stimulus) ทำให้เกิดสิ่งเร้าดังกล่าวจะเป็นตัวป้อนเข้า (Input) ผ่านเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคซึ่งเปรียบเสมือน “กล่องดำ (Black Box)” ที่อยู่ภายใต้อิทธิพลและวัฒนธรรม สังคม จิตวิทยาและปัจจัยส่วนบุคคล จากนั้นจึงแสดงพฤติกรรมตอบสนอง (Response) ต่อสิ่งเร้าในรูปแบบการตัดสินใจซื้อหรือไม่ซื้อ ดังนั้นแนวคิดนี้เน้นย้ำว่า การตอบสนอง (Response) จะเกิดขึ้นได้ จะต้องมียิ่งเร้า (Stimulus) หรือปัจจัยต่างๆ เป็นตัวกระตุ้น

แนวคิดการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยวิธีการสมมติเหตุการณ์ (Contingent Valuation Method: CVM) เป็นวิธีการที่จะวัดมูลค่าทางเศรษฐกิจของสินค้าหรือสิ่งแวดลอม และเป็นวิธีการประเมินมูลค่าของความเต็มใจที่ผู้บริโภคเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to Pay: WTP) ด้วยการจำลองสถานการณ์ ซึ่งมีสมมติฐานที่สำคัญ ได้แก่ 1. บุคคลสามารถที่จะสะท้อนถึงมูลค่าของสินค้าได้โดยผ่านความเต็มใจที่จะจ่าย 2. มูลค่าของสินค้าทุกชนิดสามารถที่จะแสดงออกมาในรูปของตัวเงิน 3. มูลค่าที่บุคคลแสดงออกมานั้นเป็นมูลค่าที่เกิดขึ้นจริงกับบุคคลนั้น วิธีนี้เป็นการหาส่วนเกินของผู้บริโภค (Consumer Surplus) ภายใต้เส้นอุปสงค์ (Demand Curve) ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการวัดส่วนเกินของผู้บริโภคที่คำนึงถึงอรรถประโยชน์ (Utility) หรือความพึงพอใจของบุคคลต่อสินค้าและบริการ โดยอาจวัดจากจำนวนเงินสูงสุดที่บุคคลเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อที่จะได้รับความพอใจเพิ่มขึ้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในสินค้าหรือสิ่งแวดลอม (กนกวรรณ, 2562)

สำหรับการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเต็มใจจ่ายเพิ่มของการรับรอง GI ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง พบว่า ยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องนี้โดยตรง แต่มีงานวิจัยเกี่ยวกับความเต็มใจจ่ายซื้อสินค้าอาหารที่มีการบ่งบอกถึงคุณภาพอาหารบนฉลาก นำไปสู่การจำกัดความหมายของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้ กลุ่มปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานะ การศึกษา ซึ่งงานวิจัยของกิตติณัฐ จิตตอจาทัญและพนามาศ ตวีวรรณกุล (2558) ระบุว่าการศึกษาส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์ รายได้ต่อเดือน ซึ่งงานวิจัยของเยาวรัตน์ ศรีวรานันท์ (2554) พบว่า รายได้ 20,000 บาท ต่อเดือนขึ้นไปส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรอินทรีย์ และอายุ ซึ่งงานวิจัยของจิตราภา บุญญาสนธิ และขวัญกมล ดอนขวา (2558) พบว่า อายุที่มากขึ้นส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารอินทรีย์ ส่วนปัจจัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน ซึ่งงานวิจัยของนางศั ภาวะโสภณ (2560) พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน GI ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ที่ได้รับการรับรอง GI นอกจากนี้ ปัจจัยทัศนคติต่อสถานการณ์สุขภาพจากการบริโภคอาหารที่ผลิตภายในประเทศส่งผลต่อความยินดีจ่ายเพิ่มสำหรับมาตรฐานรับรอง (Jolly, 1991; อุดลย์ ศุภนัท, 2560) นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาปัจจัยพฤติกรรมและทัศนคติที่เป็นลักษณะเฉพาะของการรับรองมาตรฐาน GI เพิ่มเติม ได้แก่ การเคยสังเกตสัญลักษณ์หรือข้อความแสดงมาตรฐาน ความเชื่อว่า ข้าวที่ผ่านการรับรอง GI โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา จะทำให้ข้าวปลอดภัยและมีคุณภาพ และพฤติกรรมภูมิหลังของผู้บริโภคที่รู้จักข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงมาก่อน ซึ่งรายละเอียดของตัวแปรจะนำเสนอในหัวข้อวิธีดำเนินการวิจัยเป็นลำดับถัดไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษารุ่นนี้ได้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่รวบรวมจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งมีการชี้แจงรายละเอียดของการรับรอง GI ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง และถูกพัฒนาขึ้นโดยอ้างอิงจากกรอบแนวคิดทฤษฎีและบทความที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1967) กรณีไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่นอน และสมมติ ให้ข้อมูลมีการกระจายตัวแบบปกติ และค่าความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ 5 จำนวนตัวอย่างขั้นต่ำที่ควรใช้ในการศึกษาคือ 385 ตัวอย่าง เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผลการศึกษา งานศึกษารุ่นนี้ได้รวบรวมข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง และใช้วิธีการสุ่ม

ตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) เนื่องด้วยการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งข้อมูลทั้งหมดถูกเก็บรวบรวมในช่วงเวลาระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ถึง 31 มีนาคม พ.ศ. 2563

การศึกษาครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคต่อการบริโภคและเลือกซื้อสินค้าข้าวในเบื้องต้น และการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเต็มใจจ่ายเพิ่มของการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง ด้วยแบบจำลองถดถอยแบบโลจิสติกส์ (Logistic Regression) เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่มีการสุ่มซ้ำ (Iteration) และเป็นสมการถดถอยที่มีรูปแบบตัวแปรตามเป็นสองทางเลือก (Binary Choice)

ถ้ากำหนดให้ตัวแปรตาม (y) เป็นความเต็มใจจ่ายเพิ่มสำหรับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีค่าได้เพียง 2 ค่า คือ y = 1 คือ การระบุว่า “ยินดีจ่าย” ส่วนเพิ่มให้กับ การรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง และ y = 0 คือ การระบุว่า “ไม่ยินดีจ่าย” ส่วนเพิ่มให้กับ การรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง และ กำหนดให้ตัวแปรอิสระ (x) ที่คาดว่าจะมีผลต่อความเต็มใจจ่ายเพิ่มให้กับ การรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ปัจจัยการให้ความสำคัญกับฉลากรับรองจากภาครัฐ การให้ความสำคัญต่อการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรไทย ปัจจัยความเชื่อในสถานการณ์ข้าวไทยในปัจจุบัน ความเชื่อในการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา การรับรู้ข่าวสารของความปลอดภัยและคุณภาพข้าว การสังเกตตราสัญลักษณ์ของการรับรองมาตรฐานข้าวความเข้าใจในข้อบังคับของการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ การบริโภค และการรู้จักข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง หรือข้าวที่ผ่านการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์พันธุ์อื่นๆ สามารถเขียนสมการความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ y เพื่อการประมาณค่าดังสมการที่ (1) ดังนี้

$$P(y = 1|x) = P(y^* > 0|x) = G(x\beta) \dots\dots\dots(1)$$

โดยที่ $G(x\beta) \equiv \exp(x\beta) / [1 + \exp(x\beta)]$

y^* คือ ตัวแปรแฝงของตัวแปรตาม y ที่สามารถสังเกตได้

$G(x\beta)$ คือ ฟังก์ชันการแจกแจงเชิงสะสมแบบโลจิสติกส์

β คือ เวกเตอร์ค่าพารามิเตอร์ของตัวแปรอิสระที่ประมาณขึ้นจากแบบจำลอง

x คือ เวกเตอร์ของตัวแปรอิสระต่างๆ

จากสมการที่ 1 สามารถเขียนใหม่เป็นสมการโลจิสติกส์ของปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจ่ายเพิ่มสำหรับการรับรอง GI ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังนี้

$$y = G(\beta x) = G(\beta_0 + \beta_1 \text{label_gov} + \beta_2 \text{help_farm} + \beta_3 \text{con_safe} + \beta_4 \text{noti_cert} + \beta_5 \text{believ_gi} + \beta_6 \text{understand} + \beta_7 \text{quan_sang} + \beta_8 \text{price} + \beta_9 \text{eat_sang} + \beta_{10} \text{gender} + \beta_{11} \text{age} + \beta_{12} \text{inc_per} + \beta_{13} \text{bachelor_above} + \beta_{14} \text{status}) + \epsilon$$

กำหนดให้ $\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_{14}$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

label_gov = 1 ให้ความสำคัญกับฉลากรับรองจากภาครัฐต่อความยินดีจ่ายเพิ่ม, label_gov = 0 อื่นๆ

help_farm = 1 ให้ความสำคัญการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรไทยต่อความยินดีจ่ายเพิ่ม, help_farm = 0 อื่นๆ

con_safe = 1 มีความเชื่อว่า การปลูกข้าวในประเทศมีความปลอดภัยดีอยู่แล้ว, con_safe = 0 อื่นๆ

noti_cert = 1 เคยสังเกตสัญลักษณ์หรือข้อความแสดงมาตรฐาน, noti_cert = 0 อื่นๆ

believ_gi = 1 มีความเชื่อว่า ข้าวที่ผ่านการรับรอง GI โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา จะทำให้ข้าวปลอดภัยและมีคุณภาพ, believ_gi = 0 อื่นๆ

understand = ระดับคะแนนรวมความเข้าใจเกี่ยวกับข้าวสังข์หยดพัทลุง & GI (คะแนน 0-8)

quan_sang = ปริมาณการเคยซื้อข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงมาก่อน (กิโลกรัม)

price = 1 ให้ความสำคัญกับราคาในการเลือกซื้อข้าว, price = 0 อื่นๆ

eat_sang = 1 เคยทานข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง, eat_sang = 0 อื่นๆ

gender = 1 เพศหญิง, gender = 0 อื่นๆ

age = อายุ (ปี)

inc_per = รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อเดือน (บาท)

bachelor_above = 1 ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป, bachelor_above = 0 อื่นๆ

status = 1 สมรส/อยู่ด้วยกัน, status = 0 อื่นๆ

ϵ = ค่าความคลาดเคลื่อน

หลังจากที่ประมาณค่าพารามิเตอร์จากแบบจำลองเรียบร้อยแล้ว งานศึกษาครั้งนี้ได้คำนวณหาผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal Effect) เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์จากการประมาณการแบบจำลองไม่สามารถแปรผลได้โดยตรงจึงต้องคำนวณหาค่าผลกระทบส่วนเพิ่ม ซึ่งแสดงถึงการประมาณการเปลี่ยนแปลงตัวแปรอิสระต่างๆ ที่มีผลต่อความเปลี่ยนแปลงความน่าจะเป็นที่ผู้บริโภคจะเต็มใจจ่ายส่วนเพิ่มของการรับรองสิ่งปงซ์ทางภูมิศาสตร์ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง ค่าผลกระทบส่วนเพิ่มสามารถคำนวณได้จากสมการที่ (2) ดังนี้

$$\frac{\partial P(y = 1|x)}{\partial x_i} = G(x' \beta) \beta_i \dots\dots\dots(2)$$

โดยที่ i เท่ากับ 1, 2,...,14

5. ผลการวิจัย

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 61.25) มีอายุเฉลี่ย 37.5 ปี มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 63.5) และมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 60.25) เมื่อพิจารณาตามอาชีพ ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ (ร้อยละ 46.5) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 41,250.81 บาท สำหรับผลการศึกษาด้านพฤติกรรมในการบริโภคข้าวและเลือกซื้อข้าวสาร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ซื้อข้าวสารด้วยตัวเอง 1 ครั้งต่อเดือน (ร้อยละ 27.5) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่าไม่เคยสังเกตสัญลักษณ์หรือข้อความแสดงมาตรฐานบนฉลากของสินค้าข้าว (ร้อยละ 61.5) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่าไม่เคยทราบข่าวเกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยหรือคุณภาพของข้าว (ร้อยละ 53.25) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมากที่สุดกับบรรจุภัณฑ์ที่ไม่มีร่องรอยความเสียหาย เป็นอันดับหนึ่ง (ร้อยละ 52.5) คุณค่าทางโภชนาการ เป็นอันดับสอง (ร้อยละ 50) และราคา เป็นอันดับสาม (ร้อยละ 40.75) นอกจากนี้ ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างยังไม่รู้จักข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง (ร้อยละ 63) ไม่เคยรับประทานข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง (ร้อยละ 80.75) ไม่เคยซื้อข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง (ร้อยละ 85.75) ไม่รู้จักข้าวที่ผ่านการรับรอง GI (ร้อยละ 58.5) ไม่เคยรับประทานข้าวที่ผ่านการรับรอง GI (ร้อยละ 67.5) และไม่เคยซื้อข้าวที่ผ่านการรับรอง GI มาก่อน (ร้อยละ 76.75)

หลังจากที่ทำการตรวจสอบปัญหา Multicollinearity เรียบร้อยแล้ว โดยการหาค่า Correlation Coefficients ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด พบว่า ถึงแม้ว่าค่า Correlation Coefficient ของตัวแปรอายุ (age) และสถานภาพ (status) สูงที่สุด ซึ่งอยู่ที่ 0.5123 แต่ยังไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ 0.75 จึงสรุปได้ว่า ไม่มีตัวแปรอิสระที่สัมพันธ์กันเองสูง และจึงไม่ได้ทำการตัดตัวแปรอิสระที่กำหนดไว้ข้างต้นออก และทำการวิเคราะห์ถดถอยแบบโลจิสติกส์ต่อไป โดยเปรียบเทียบสามแบบจำลองได้ผลดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal Effects) จากการวิเคราะห์ถดถอยแบบโลจิสติกส์

ตัวแปรอิสระ	แบบจำลองที่ 1	แบบจำลองที่ 2	แบบจำลองที่ 3
การให้ความสำคัญกับฉลากที่ได้รับรองจากภาครัฐ (label_gov)	-	-	0.264031*** (0.06242)
การให้ความสำคัญกับการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรไทย (help_farm)	-	-	0.2330855*** (0.06149)
ความเชื่อว่า ข้าวที่ผลิตในประเทศไทยปลอดภัยดีอยู่แล้ว (con_safe)	-	-	-0.1923881*** (0.06771)
การเคยสังเกตสัญลักษณ์การรับรองคุณภาพข้าว (noti_cert)	-	-	0.114861** (0.05751)
ความเชื่อว่ามาตรฐาน GI โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญามีความปลอดภัยและคุณภาพ (believ_gi)	-	-	0.0818599 (0.06463)
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน GI และข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง (understand)	-	0.017051 0.01913	0.0301006 (0.02145)
ปริมาณซื้อข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงมาก่อน (quan_sang)	-	-	0.0059251 (0.00375)
การให้ความสำคัญกับราคา (price)	-	-	-0.1041476 (0.1037)
การเคยรับประทานข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงมาก่อน (eat_sang)	-	-	0.0351997 (0.07699)
รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน (inc_per)	0.000000012 (0.000000000)	-0.0000000398 (0.000000000)	0.00000423 (0.00000000)
การศึกษา (bachelor_above)	0.1194724 (0.09308)	0.1259095 (0.09233)	0.1109467 (0.09738)
เพศ (gender)	-0.0223153 (0.05116)	-0.0215745 (0.0512)	-0.0873257 (0.05883)
อายุ (age)	0.0017028 (0.00238)	0.0014843 (0.0024)	-0.002964 (0.00272)
สถานภาพ (status)	-0.1083273* (0.05961)	-0.1075509* (0.05977)	-0.1121382* (0.06332)

หมายเหตุ *, ** และ *** ระดับนัยสำคัญที่ 0.10, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ และตัวเลขในวงเล็บคือค่าผิดพลาดมาตรฐาน (Standard Errors) ของตัวแปรอิสระ

ตารางที่ 2 ค่า Log Likelihood ของแบบจำลองถดถอยแบบโลจิสติกส์

	แบบจำลองที่ 1	แบบจำลองที่ 2	แบบจำลองที่ 3
Log Likelihood	-267.46716	-267.06829	-230.72136

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการป้องกันปัญหา Heteroscedasticity ด้วยวิธี Robust Standard Errors (Breusch and Pagan, 1979) ในการประมาณค่าในตารางที่ 1

6. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเต็มใจจ่ายเพิ่มของการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้วยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คนซึ่งเป็นผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการให้ความสำคัญกับฉลากรับรองจากภาครัฐ และการให้ความสำคัญต่อการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรไทย ส่งผลในเชิงบวกต่อความเต็มใจจ่ายส่วนเพิ่มสำหรับการรับรอง GI ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่ปัจจัยความเชื่อในสถานการณ์ความปลอดภัยของการบริโภคข้าวที่ผลิตในประเทศไทย ส่งผลในเชิงลบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 การเคยมีประสบการณ์ในการสังเกตสัญลักษณ์แสดงมาตรฐานความปลอดภัยหรือคุณภาพข้าว ส่งผลในเชิงบวกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพ มีผลต่อความเต็มใจจ่ายส่วนเพิ่มสำหรับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกส์ในแบบจำลองที่ 1 (ในตารางที่ 1) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ส่วนบุคคล อายุ การศึกษา สถานภาพ และเพศ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สถานภาพ ที่ระดับ 0.1

จากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกส์ในแบบจำลองที่ 2 (ในตารางที่ 1) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคลทั้งหมดจากแบบจำลองที่ 1 และได้เพิ่มปัจจัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง พบว่า ปัจจัยสถานภาพเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1

จากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกส์ในแบบจำลองที่ 3 (ในตารางที่ 1) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคลทั้งหมดจากแบบจำลองที่ 1 ปัจจัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงจากแบบจำลองที่ 2 และได้เพิ่มปัจจัยทางทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริโภคข้าว ได้แก่ การให้ความสำคัญกับฉลากรับรองโดยภาครัฐ การให้ความสำคัญกับการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรไทย ความเชื่อเกี่ยวกับสถานการณ์ความปลอดภัยของการผลิตข้าวของประเทศไทย การเคยสังเกตสัญลักษณ์การรับรองคุณภาพข้าว ความเชื่อว่ามีมาตรฐาน GI โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญามีความปลอดภัยและมีคุณภาพ รวมถึงปริมาณซื้อข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงมาก่อน และการให้ความสำคัญกับราคาในการเลือกซื้อสินค้า ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับฉลากรับรองโดยภาครัฐ การให้ความสำคัญกับการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรไทย ความเชื่อเกี่ยวกับสถานการณ์ความปลอดภัยของการผลิตข้าวของประเทศไทย การเคยสังเกตสัญลักษณ์การรับรองคุณภาพข้าว และสถานภาพ

จากการพิจารณาค่า Log Likelihood (ในตารางที่ 2) ซึ่งเป็นค่าที่บ่งชี้ถึงความสอดคล้องกับแบบจำลองกับข้อมูลซึ่งพบว่าแบบจำลองที่ 3 ที่ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง และปัจจัยด้านทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง มีความสอดคล้องกับข้อมูลมากกว่าแบบจำลองที่ 2 และที่ 1 ตามลำดับ เนื่องจากมีค่า Log Likelihood ของแบบจำลองที่ 3 มีค่ามากกว่า (-230.72136) แบบจำลองที่ 2 (-267.06829) และแบบจำลองที่ 1 (-267.46716) ตามลำดับ จึงนำแบบจำลองที่ 3 มาพิจารณาแปลความหมายของผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal Effect)

ปัจจัยการให้ความสำคัญกับฉลากรับรองโดยภาครัฐ (label_gov) มีค่าผลกระทบส่วนเพิ่มเท่ากับ 0.264031 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ซึ่งแปลความหมายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งให้ความสำคัญกับการฉลากรับรองโดยภาครัฐมีแนวโน้มที่จะเต็มใจจ่ายส่วนเพิ่มสำหรับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์คิดเป็นความน่าจะเป็นเพิ่มขึ้น 0.264031 เนื่องจากภาครัฐเป็นผู้ออกเครื่องหมายการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้กับเกษตรกรที่ยื่นคำร้องขอการรับรอง หากผู้บริโภคให้ความสำคัญกับฉลากรับรองโดยภาครัฐ จึงมีแนวโน้มที่จะเต็มใจจ่ายส่วนเพิ่มให้กับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ปัจจัยการให้ความสำคัญกับการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรไทย (help_farm) ต่อความเต็มใจจ่ายเพิ่ม มีค่าผลกระทบส่วนเพิ่มเป็นบวก มีค่าเท่ากับ 0.2330855 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 กล่าวคือ หากผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรไทย ความน่าจะเป็นในการเต็มใจจ่ายเพิ่มสำหรับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพิ่มขึ้น 0.2330855 เนื่องด้วยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว รายได้ของเกษตรกรไทยอยู่ในระดับต่ำ ผู้บริโภคที่ต้องการจะเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรไทย จึงเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อการยินยอมที่จะจ่ายเพิ่มให้กับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ปัจจัยความเชื่อที่ว่า การปลูกข้าวในประเทศมีความปลอดภัยดีอยู่แล้ว (con_safe) มีค่าผลกระทบส่วนเพิ่มเป็นลบ เท่ากับ -0.1923881 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ซึ่งหมายถึง ความน่าจะเป็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีความเชื่อว่า การปลูกข้าวในประเทศมีความปลอดภัยดีอยู่แล้ว ส่งผลความเต็มใจจ่ายเพิ่มสำหรับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะเปลี่ยนแปลงลดลง 0.1923881 เนื่องด้วยผู้บริโภคที่มีความเชื่อดังกล่าว มีความเชื่อมั่นอยู่แล้วว่าข้าวที่ผลิตในปัจจุบันมีความปลอดภัยดีอยู่แล้ว จึงไม่ยินดีที่จะจ่ายเพิ่มให้กับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ปัจจัยการสังเกตสัญลักษณ์การรับรองคุณภาพข้าว (noti_cert) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าผลกระทบส่วนเพิ่มในแบบจำลองที่ 3 เท่ากับ 0.114861 ซึ่งหมายถึง เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์สังเกตสัญลักษณ์การรับรองคุณภาพข้าว จะมีความน่าจะเป็นที่จะยินดีจ่ายส่วนเพิ่มให้กับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพิ่มขึ้น 0.114861 เนื่องจากผู้บริโภคที่ใส่ใจในสัญลักษณ์การรับรองคุณภาพข้าว จะมีแนวโน้มจ่ายเพิ่มให้กับข้าวที่ผ่านการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ปัจจัยสถานภาพ (status) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1 โดยมีผลกระทบส่วนเพิ่มเท่ากับ -0.1121382 ในแบบจำลองที่ 3 ซึ่งหมายความว่า หากกลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน จะมีความน่าจะเป็นในการยินดีจ่ายเพิ่มสำหรับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงลดลงเท่ากับ 0.1121382 น่าจะเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมรส/อยู่ด้วยกันมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจใช้จ่ายเงินน้อยกว่ากรณีโสด/หย่าร้าง/แยกกันอยู่

ขณะที่ปัจจัยสำหรับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง (understand) ไม่มีนัยสำคัญต่อความเต็มใจจ่ายเพิ่มสำหรับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงในทั้งสามแบบจำลอง ผลการศึกษานี้ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ นภวงค์ ภาวะโสภณ (2560) เกี่ยวกับความเต็มใจจ่ายของผู้บริโภคต่อการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ ซึ่งระบุว่า ปัจจัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้มีนัยสำคัญ ซึ่งทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงและข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ กล่าวคือ ผู้บริโภคทั่วไปรู้จักข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงน้อยกว่าข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ ทำให้ผู้บริโภคใช้ทัศนคติหรืออารมณ์ความรู้สึกมากกว่าความรู้ความเข้าใจ

อย่างไรก็ตาม สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าไม่เต็มใจจ่ายเพิ่มให้กับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง (ร้อยละ 59.5) ได้ให้เหตุผลว่า การดูแลมาตรฐานและความปลอดภัยของข้าวเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ประชาชนไม่ควรต้องจ่ายเงินเพิ่ม ภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณดำเนินการเอง เป็นอันดับหนึ่ง (ร้อยละ 48.25) ไม่เชื่อว่าภาครัฐจะสามารถกำกับดูแลข้าวให้มีมาตรฐานตรงตามข้อกำหนดที่เขียนไว้ในมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ได้จริง เป็นอันดับสอง (ร้อยละ 20.5) และเต็มใจจ่ายเพิ่มหากมีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นอันดับสาม (ร้อยละ 18.75)

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงธุรกิจ

8.1.1 เกษตรกรผู้ผลิตอาจเน้นการสื่อสารกับกลุ่มผู้บริโภคโดยผ่านการเล่าเรื่อง (story) เกี่ยวกับกระบวนการผลิตข้าวของตนเองบนฉลากสินค้าข้าว เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดเจตคติเชิงบวกหรืออารมณ์ร่วมเพื่อเกิดการเชื่อมโยงระหว่างผู้ซื้อและตัวเกษตรกรมากขึ้น เนื่องจากผลการศึกษาบ่งชี้เป็นนัยว่า ผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรไทยมีแนวโน้มที่จะยินดีจ่ายเพิ่มให้กับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง

8.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.2.1 รัฐบาลอาจต้องพยายามรักษาความน่าเชื่อถือในฐานะผู้มีอำนาจในการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เนื่องจากผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับฉลากที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานภาครัฐสูงผลเชิงบวกต่อความเต็มใจจ่ายส่วนเพิ่มให้กับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

8.2.2 ควรมีการจัดสรรงบประมาณบางส่วนสำหรับกระบวนการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อสนับสนุนเกษตรกรไทย เนื่องจากเหตุผลหลักที่ผู้บริโภคไม่เต็มใจจะจ่ายเพิ่มให้กับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น ได้แก่ ความเชื่อว่าภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณดำเนินการการดูแลมาตรฐานและความปลอดภัยของข้าวเป็นหน้าที่ของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ประชาชนไม่ควรต้องจ่ายเงินเพิ่ม

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามในครั้งนี้เก็บข้อมูลในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการระบาดของโรคติดต่อจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งทำให้ผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการซื้อหน้ากากอนามัย หรือแอลกอฮอล์สำหรับล้างมือ มากกว่าสินค้าทั่วไป จึงควรมีการศึกษาในช่วงเวลาอื่นๆ

8.3.2 อาจเพิ่มความเสมือนจริงของสถานการณ์สัมภาษณ์ เช่น การใช้สินค้าข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุงที่ติดตรารับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จริง และเนื่องจากเป็นสินค้าอาหารจึงอาจให้มีการทดลองชิม เพื่อให้เกิดความเสมือนจริงของสถานการณ์การซื้อขายนมากขึ้น และเพื่อทำให้ผู้บริโภคสามารถเปิดเผยความเต็มใจจ่ายที่แท้จริงจากการสัมผัสทุกมิติของสินค้า

9. เอกสารอ้างอิง

- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2562). **ความรู้เบื้องต้นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)** (Online). www.ipthailand.go.th.
- กนกวรรณ จันท์เจริญชัย. (2562). **หลักการวิเคราะห์ความเป็นได้เชิงเศรษฐศาสตร์และธุรกิจ**. กรุงเทพมหานครและปริณตผล: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กิตติณัฐ จิตต์อาจหาญ และ พนมมาศ ตรีสุวรรณกุล. (2558). **พฤติกรรมผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในตลาดสุขใจอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิตรภา บัญญาสุนธิ์. (2558). **ความต้องการซื้อสินค้าอัญพืชประเภทข้าวอินทรีย์**. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- นภวงศ์ ภาวะโสภณ. (2560). **ความเต็มใจจ่ายของผู้บริโภคต่อข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เยาวรัตน์ ศรีวรรณันท์. (2554). **ความเต็มใจจ่ายของผู้บริโภคในจังหวัดขอนแก่นที่มีต่อเนื้อสุกรอินทรีย์**. **วารสารเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ**. 4(7): 1-24.
- อดุลย์ ศุภันท์. (2560). **ความเต็มใจจ่ายสำหรับข้าวเสริมแคลเซียม**. **วารสารศรีนครินทร์วิโรฒและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**. 9(18): 230-240.
- Breusch, T. S., and A. R. Pagan. (1979). **A simple test for heteroscedasticity and random coefficient variation**. *Econometrica*. 47: 1287-1294.
- Jolly D. A. (1991). Differences Between Buyers and Nonbuyers of Organic Produce and Willingness to Pay Organic Price Premiums. *Journal of Agribusiness*. 9(1): 1-15.
- Kotler P., (1997). **Marketing Management: Analysis, Planning, Implementation and Control**. 9th edition. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Yamane, T., (1967). **Statistics: An Introduction Analysis**. Tokyo: Harper International.